

Nota

Voor burgemeester en wethouders
Nummer: 16INT00519

Datum vergadering:
Nota openbaar:

02 FEB. 2016

► **Onderwerp:** **Uitgangspunten voor de huisvesting van statushouders**

Advies:

1. De uitgangspunten voor de huisvesting van statushouders voor dit moment vaststellen;
2. Voorlopig uit gaan van een taakstelling voor 2016 van 100 statushouders, te realiseren door;
 - a. woningen Woningstichting
 - b. tijdelijke woonruimtes (prefab)
 - c. gemeentelijk vastgoed
 - d. particulier vastgoed
3. Voor de huisvesting van AMV's gesprek aangaan met Trias voor de plaatsing van 2x10 jongeren in afwachting en onder voorbehoud van de reactie op onze vragen door OTAV/VNG.

Besluit B en W:

Conform advies

Korte samenvatting:

Een kadernotitie over de huisvesting van statushouders (en de effecten op andere beleidsterreinen) is in voorbereiding. Een aantal zaken moet daarvoor nader onderzocht worden. In afwachting van de kadernotitie worden in dit collegevoorstel de uitgangspunten voor de huisvesting van statushouders weergegeven. Dit zijn voorlopige uitgangspunten, in afwachting van de uitkomsten van onze vragen die wij hebben voorgelegd aan OTAV/VNG, o.a. over de opvang van de AMV's. Op dit moment vinden al diverse gesprekken plaats, het is noodzakelijk om als college een voorlopig standpunt in te nemen, ondanks dat vragen niet beantwoord zijn.

Aanleiding:

Waar gaat het over? Taakstelling 2016

De reguliere taakstelling voor heel 2016 zal waarschijnlijk uitkomen op de huisvesting van 100 statushouders. Zeker weten we dat pas op het moment dat duidelijk wordt wat het exacte aantal te huisvesten personen is voor het 2^e halfjaar. De taakstelling voor het 1^e halfjaar is 42; naar verwachting wordt de taakstelling voor het 2^e halfjaar verhoogd met 25-50%. In het verleden is ook voorgekomen dat de taakstelling tussentijds werd verhoogd, maar vooralsnog gaan we uit van 100 statushouders.

Versneld huisvesten

Het Rijk roept gemeenten op statushouders versneld te huisvesten, om daarmee de opvangcapaciteit in de AZC's te ontlasten zodat uiteindelijk geen gebruik meer hoeft te worden gemaakt van crisisnoodopvang. In het bestuursakkoord (november 2015) zijn afspraken gemaakt dat naast de reguliere opvang in woningen ook van tijdelijke woningen gebruik gemaakt kan worden.

Koppelingen door het COA voor het 1° half jaar 2016

In februari 2016 verwachten we een gezin van 7 personen te kunnen huisvesten. Daarnaast zijn al 19 statushouders aan Hellendoorn gekoppeld, waarvan 12 gezinshereniging hebben aangevraagd. Uitgaand van een gemiddeld aantal van 5 personen per gezin, zal dat dus gaan om ongeveer 60 personen. Hiermee komt het totaal uit op plm. 74 statushouders. Met de beoogde huisvesting van 2x10 minderjarige statushouders komt het totaal op 94. Voor wat betreft de gezinshereniging moet wel een slag om de arm worden gehouden, want dat is afhankelijk van de benodigde (reis)papieren wanneer de gezinsleden herenigd kunnen worden. Ook maakt het verschil uit welk land men komt. Gezinshereniging uit Syrië heeft meer kans van slagen dan vanuit Eritrea.

Relevante eerdere besluiten:

Memo met matrix beleidskader huisvesting statushouders: college 15 december 2015

Doelstelling:

Huisvesten van statushouders in 2016. In beeld brengen welke huisvesting mogelijk is, welke huisvesting nodig is.

Daarnaast: in een kadernotitie in beeld brengen welke raakvlakken er met andere beleidsvelden zijn, die beïnvloed worden door de verhoogde taakstelling.

Oplossing:

In december 2015 heeft uw college een aantal uitgangspunten benoemd voor de huisvesting van statushouders:

- Voor de huisvesting van statushouders onderscheiden we drie doelgroepen: gezinnen, alleenstaanden en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's);
- Voor deze drie doelgroepen geldt dat we proberen niet geconcentreerd te huisvesten, maar juist gespreid en dus ook in alle kernen van onze gemeente;
- In het geval alleenstaanden gezamenlijk worden gehuisvest, gaan we uit van maximale groepen van 10 personen (vb de oude Gagel) met voldoende leefruimte;
- Voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen geldt dat we maximaal 2 groepen van maximaal 10 personen gespreid opvangen (begeleiding door Stichting Nidos/Trias);
- Wij investeren niet in eigendom van derden (bijvoorbeeld particulieren die een pand aanbieden voor de huisvesting van statushouders dat nog moet worden aangepast);
- Wij huisvesten geen statushouders in recreatiewoningen;
- In het geval een pand geen woonbestemming heeft, kan voor een tijdelijke periode tot 10 jaar ontheffing worden verleend voor de tijdelijke huisvesting van statushouders. Wij werken niet mee aan verzoeken om in een dergelijk geval de tijdelijke voorziening toe te voegen aan de reguliere woningvoorraad;
- Wij huisvesten geen statushouders in te koop staande woningen van particulieren, tenzij een huurperiode van minimaal 5 jaar kan worden afgesproken (= gemiddelde wachttijd voor sociale huurwoning) en een maximale huurprijs onder de grens van de huursubsidie (€ 618) wordt overeengekomen;
- Wij werken niet mee aan particulier aanbod om grote locaties te verbouwen voor de huisvesting van statushouders omdat wij hen niet geconcentreerd willen huisvesten;
- Iedere huisvesting is in samenwerking met Stichting Vluchtelingenwerk Nijverdal en/of de Woningstichting Hellendoorn.

Welke huisvesting is nodig voor de taakstelling 2016:

De taakstelling en de daarvoor benodigde woningen kunnen slechts in een bepaalde range worden weergegeven. Immers: we weten op voorhand niet om hoeveel gezinnen en/of alleenstaanden/AMV's het gaat. In onderstaande tabel is een overzicht gemaakt op basis van de gegevens zoals die in januari 2016 bekend zijn.

Doelgroep	Eengezinswoning (E) Appartement (A)	Aantal personen	Aantal woningen
1 gezin te huisvesten in februari	E	7	1 (beschikbaar)
Gezinnen overig: 12	E	60	12 (nog niet beschikbaar)
Alleenstaanden	A Gezamenlijke huisvesting mogelijk?	7	2 appartementen (nog niet beschikbaar)
AMV's	2x10 op grotere locatie	20	1-2 grotere locaties (nog niet beschikbaar)

Woningcorporaties: sociale huurwoningen voor gezinnen en alleenstaanden

In onze gemeente zijn twee woningcorporaties actief: WST (Woningstichting Hellendoorn) en Habion (gespecialiseerd in ouderen huisvesting). Habion heeft vorig jaar- voor het eerst- een ouder echtpaar gehuisvest. Met WST is afgesproken dat zij in 2016 hetzelfde aantal woningen beschikbaar stelt als afgelopen jaar, tussen 20-25 woningen. Dit aantal bestaat uit plm. de helft eengezinswoningen en de helft appartementen. Hoewel de WST op jaarbasis dit aantal woningen beschikbaar kan stellen, is zij afhankelijk van de doorstroming van bestaande huurders/verhuizingen die zij niet in de hand heeft. Dit is een onzekere factor. **De oproep van het Rijk om versneld te huisvesten, kan dus niet op basis van de beschikbare woningen van WST uitgevoerd worden.**

Overige mogelijkheden voor huisvesting van gezinnen en alleenstaanden

Voor de overige mogelijkheden voor huisvesting onderscheiden we gemeentelijk eigendom, particulier eigendom, semipermanente woningen (prefabs) en ontwikkellocaties. Huisvesting of verbouwing vindt plaats met inachtneming van de genoemde uitgangspunten.

Subsidieregeling Rijk

Voor het verbouwen van een pand zonder woonbestemming, of nieuwbouw, ten behoeve van de huisvesting van statushouders kan gebruik worden gemaakt van een subsidieregeling van het Rijk. De subsidie bedraagt maximaal € 6.250 per volwassen te huisvesten statushouder.

Semipermanente woningen (prefab)

Op dit moment wordt een businesscase uitgewerkt voor het bouwen van een aantal prefab woningen. Uitgangspunten voor semipermanente woningen

- Als bestemmingsplan geen semipermanente bouw toestaat, dan is maximaal 10 jaar ontheffing mogelijk.
- Als semipermanente units worden geplaatst, dan voor gemixte bewoning (statushouders en niet-statushouders). Statushouders wonen liever middenin de samenleving; bevordert integratie. Exploitatie bij voorkeur door de Woningstichting.
- Een locatie zonder burens is – in principe- alleen geschikt voor mensen die geïntegreerd zijn, een sociaal netwerk hebben en de Nederlandse taal machtig zijn.
- De aanwezigheid van infrastructuur (riolering e.d.)
- Open plek (ruimte voor bouwers)
- Gespreid, ook in kernen
- Afhankelijk van de uitkomst van de businesscase wordt een passende locatie gezocht.

Huisvesting van Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV's)

In Nederland moeten momenteel 3000 AMV's worden opgevangen, jongeren tot 18 jaar. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van Stichting Nidos, die officieel de voogdij heeft. Stichting Nidos heeft de opvang aanbesteed aan verschillende jeugdzorgorganisaties. In Overijssel is een aantal organisaties werkzaam, waaronder Trias en Jarabee. Deze hebben afspraken gemaakt over hun werkgebied; Hellendoorn valt onder het werkgebied van Trias. Met hen zijn wij in gesprek over een locatie voor de opvang van maximaal 2x10 jongeren. Afgesproken is te inventariseren wat een geschikte locatie zou kunnen zijn.

In het geval een andere jeugdzorgaanbieder een locatie zoekt in onze gemeente voor de huisvesting van AMV's, zullen wij, voor zover dat in ons vermogen ligt, met hen in gesprek gaan om aan te geven dat wij in onze gemeente maximaal 2x10 AMV's willen huisvesten en dat wij hiervoor met Trias in gesprek zijn.

Voor de huisvesting van AMV's zijn twee mogelijkheden:

- a. deze jongeren tellen vanaf het moment van huisvesting in onze gemeente mee voor onze taakstelling; dat betekent dat zij vanaf het moment dat zij 18 jaar worden onder onze verantwoordelijkheid vallen (huisvesting, scholing, jeugdzorg, uitkering, integratie e.d.)
- b. deze jongeren tellen niet mee voor onze taakstelling; op het moment dat zij 18 jaar worden, gaan zij terug naar COA.

In het bestuursakkoord (november 2015) tussen Rijk en gemeentes is afgesproken jongeren zoveel mogelijk kleinschalig te huisvesten en zorg te dragen voor continuïteit van sociale omgeving (sportvereniging, school, wijk). Wij kiezen daarom voor mogelijkheid a: deze jongeren vallen onder onze verantwoordelijkheid. Met Trias maken we afspraken over draagvlak van de wijk/buurt, communicatie naar buurtbewoners et cetera. Trias heeft daarnaast het uitgangspunt dat continu gewerkt moet worden aan betrokkenheid van de buurt met de jongeren (door bijvoorbeeld activiteiten als samen eten).

Een aantal vragen over de maatschappelijke effecten van de opvang van AMV's zijn voorgelegd aan de OTAV (Ondersteuningsteam Asielzoekers en Vluchtelingen). Het gaat dan om vragen over de verdeling van verantwoordelijk voor scholing, vervoer, jeugdzorg, maar bijvoorbeeld ook of een AMV recht heeft op gezinshereniging. Het antwoord op deze vragen is nog niet ontvangen.

Na de huisvesting: maatschappelijke begeleiding

Stichting Vluchtelingenwerk Nijverdal

Stichting Vluchtelingenwerk Nijverdal verzorgt de maatschappelijke en juridische begeleiding van statushouders die in onze gemeente wonen. Drie jaar lang worden gezinnen en alleenstaande begeleid bij hun integratie en inburgering.

De stichting doet dat samen met 60 vrijwilligers, onderverdeeld in 8 taakgroepen. Vrijwilligers worden ingezet op de dagelijkse spreekuren, bij ondersteuning bij gezinshereniging en eventueel herhaalde asielprocedure, bij het noodzakelijk vervoer, de opslag voor tweedehands goederen, sociale en culturele activiteiten ter bevordering van de integratie, taalondersteuning bij het beter leren van de Nederlandse taal, bij de eigen verantwoordelijkheid voor de inburgering en voor de thuisbegeleiding. Deze laatste is een belangrijke taakgroep; de thuisbegeleider zorgt er voor dat de statushouder constructieve begeleiding krijgt op de weg naar het zelfstandig functioneren binnen de Nederlandse samenleving. De begeleiding beslaat een breed scala aan terreinen, die kunnen liggen op maatschappelijk, financieel en/of juridisch gebied. Er zijn 13 thuisbegeleiders die allemaal meerdere gezinnen of alleenstaanden begeleiden. Deze begeleiding heeft een preventief karakter en een belangrijke signaalfunctie. Vrijwilligers worden continue geschoold/getraind en kunnen daarnaast terugvallen op het Handboek professionele begeleiding dat hen ter beschikking wordt gesteld. Vluchtelingenwerk werft doorlopend nieuwe vrijwilligers.

Afgelopen jaar is een behoorlijke druk op de vrijwilligers gelegd door de toegenomen taakstelling (69 personen) ten opzichte van 2014 (45 personen). Er is veel aandacht voor het activiteitenaanbod, maar bij een verhoogde taakstelling moeten keuzes worden gemaakt om bijvoorbeeld meer in te zetten op participatie. De verhoogde taakstelling voor 2016 heeft als

gevolg dat wordt nagedacht over een andere structuur, om vrijwilligers meer te ontlasten door meer 'papierwerk' (contacten met DUO, belastingdienst e.d.) bij de professionals neer te leggen en meer contacten tussen begeleider en cliënt(en) op kantoor van Vluchtelingenwerk te laten plaatsvinden zodat ook de emotionele belasting voor de vrijwilligers minder wordt. In 2015 is extra subsidie beschikbaar gesteld voor stichting Vluchtelingenwerk; ook in 2016 ontvangt de stichting extra subsidie.

Meer statushouders betekent ook dat meer vrijwilligers nodig zijn, maar ook dat aandacht is voor de balans tussen vrijwilligerswerk en professioneel werk. Ondanks de structurele werving van nieuwe vrijwilligers, zal de verhoogde taakstelling in 2016 voor de stichting 'alle hens aan dek' betekenen. **In deze situatie is versnelde opvang (zowel méér opvang als sneller), geen optie.**

Geadviseerd wordt om:

1. De uitgangspunten voor de huisvesting van statushouders voor dit moment vaststellen
2. Voorlopig uit gaan van een taakstelling voor 2016 van 100 statushouders, te realiseren door;
 - a. woningen Woningstichting
 - b. tijdelijke woonruimtes (prefab)
 - c. gemeentelijk vastgoed
 - d. particulier vastgoed
3. Voor de huisvesting van AMV's gesprek aangaan met Trias voor de plaatsing van 2x10 jongeren in afwachting en onder voorbehoud van de reactie op onze vragen door OTAV/VNG;

Effecten:

De huisvesting van statushouders is geen eindstation, maar het begin van een langdurig proces van integratie en begeleiding. Aanverwante beleidsterreinen worden in de kadernotitie in beeld gebracht.

Planning:

In de loop van februari 2016 de kadernotitie tegemoet zien.

Financiële consequenties:

Voor de uitvoering van de toegenomen taakstelling is extra fte opgenomen. Stichting Vluchtelingenwerk krijgt voor 2016 een extra subsidie van € 35.000.

Personele consequenties:

Extra fte voor de uitvoering 2016 is opgenomen in de begroting.

Juridische consequenties:

Nvy

Informatisering / Automatisering:

Nvt

Burger- en overheidsparticipatie:

Nvt

Communicatie:

Het collegevoorstel ter kennisgeving sturen aan de commissie Samenlevingszaken.

Over de reguliere opvang van statushouders wordt nooit gecommuniceerd, omdat het gaat om nieuwe inwoners van onze gemeente. Over de uitgangspunten voor de huisvesting wordt een persbericht voorbereid.

Voor de opvang van AMV's is het mogelijk wel gewenst met de wijk/buurt te communiceren. Een voorstel daarvoor wordt aan u voorgelegd als duidelijk is welke locatie daarvoor in aanmerking komt en als Nidos daarvoor goedkeuring geeft.

Als vertrouwelijke bijlage (interne werkwijze) treft u bij deze nota het projectplan aan.

Overige consequenties:
Nvt